

It's the economy, stupid!

(Bill Clinton, om hvad der afgør et præsidentvalg)

Tendensen til at forklare det mere med det mindre viser sig i forsøget på at komme på højde med og foregribe situationen politisk, økonomisk, juridisk, moralsk... Erfaringen falder altid konkret og betinget af det kognitive systems performative forenklinger af den udfordrende virkelighed. Omverdenen overstiger ethvert psykisk såvel som socialt kognitivt system, hvad kompleksitet angår. Det gælder også for organisationen bag Clinton-dynastiet og andre sociale systemer, uanset hvor meget den udmærker sig inden for den genre, der handler om at italesætte en bestemt politisk dagsorden. Enhver referenceramme består i sine egne forenklinger, generaliseringer og organisering af erfaringen.

De mange forenklende og forenklede udgaver af "Verdens sande tilstand" er dømt til at falde i den verden, som de refererer til. De bidrager derfor til denne verdens disparate mangfoldighed af usammenlignelige og unikke kognitive tilstande, fordi ingen af de mange forståelsesudkast og rammer kan reducere verden til sin egen form for selvbekræftende orden. Selv det mest naive hårdnakkede analytiske udkast falder ikke som andet end del af og bidrag til den sociale selvbeskrivelses kompleksitet. Det ændrer sig ikke med de metodiske benægtelser af det.

Det sociale kommer aldrig på højde med sig selv med sine selvbeskrivelser. Uanset hvor overbevisende de forskellige generelliseringer og forenklinger virker lokalt, så bidrager de mere til kompleksiteten i det sociale selvbeskrivelse, end de reducerer den.

Bill Clintons forsøg på at forenkle det sociale ved at reducere det til spørgsmål om økonomi er hverken mere eller mindre interessant, end så mange andre taktiske forsøg på at skabe en smule forudsigelighed i et hændelsesforløb. Stort set over alt i den vestlige verden, der ynder at kalde sig den frie demokratiske verden, figurerer økonomien med dens interne form for rationalitet og succeskriterier som realiteten bag og formålet med enhver problemstilling.

Det interessante er her "at" det moderne samfund forenkler på den måde, og ikke kun den økonomi der kommer til syne, når man forsøger på at reducere det sociale til den. Det interessante er måden, man fra centralt hold tematiserer sig selv og alt andet på. Det interessante er den mangfoldighed af problemer, der vælter ned over det moderne samfund som følge af dets ekstremt fikserede udkast til selvforståelse, og den naivitet man forfølger de økonomiske succeskriterier med.

Økonomien fungerer i det politiske system og de kommercielle mediers forsøg på at italesætte dagsordenen på samme måde som essensmystikken gjorde i den kristne udgave af den ontologiske dualisme under renæssancens genopdagelse af antikkens oplysningsideal. Den dogmatiske og ureflekterede principfasthed omkring økonomien som den egentlige realitet, realitetsprincipperne bag italesættelsen af problemstillingerne, kan kaldes italesættelsens realitetsprincipper. Freud har ikke patent på udtrykket.

Det virker bevidst hos de trænedede iagttagere, men også bag om ryggen på dem, når de selvudråbte ”neutrale” formidlere og fortolkere af livets gang på jord performer.

Den pågående danske valgkamp, som blev skudt i gang med statsmedisterens servering af et personligt angreb på efterlønnen, DR2’s bebudede portrætudsendelse af samme medister og hele koret af proselytter, der nu vælter sig i plusord for medisterens ansvarlighed, mod og politiske tæft, er som alle andre temaer, der tages op i de kommercielle såvel som politisk styrede medier, dikteret af de underlæggende realitetsprincipper og heri funderede semantiske orienteringsmønstre.

Nytårstalen var det ventede signal, som de indviede ventede på. Tidligere og nuværende spindoktorer stod allerede klar med opskriften. Medisteren skulle tilberedes. Valget manglede kun lige de sidste par mandater i opinionsmanipuleringerne, så var det udskrevet.

Den mere forpligtende og uafhængige kritik af medierne og den selvscenesættende selvbekræftende orden falder ikke i disse medier. Carsten Jensen gør som enlig svale ingen sommer. Kritikken hverken frembringes med deres hjælp eller fremføres i dem. Der er tabuer og forbud mod tænking på størrelse med dem, der kun kan sammenlignes med den herskende ordens forbud mod at forholde sig til de nærmest institutionaliserede former for elendighed, der knytter sig til den europæiske union. Den selvbeskrivelse, der tager fat i de egentlige virkemidler i den performance, som de kommercielle massemedier står for i deres styring af dagsordenen, er lige så stort tabu her, som kritikken af EU er hos den lille modstandsavis, Information, den mest kritiske af samtlige medier i det danske mediebillede.

Danmark har ingen fri presse. Den er fundamentalt styret af selvpålagte tabuer, systeminterne tvangshandlinger og iboende blokeringer over for det at se sig selv, som den der ser, som den ser.

Proklameringerne omkring den fri debat og kampen for ytringsfriheden fremføres flot og eksplicit over alt i massemediernes performance, men dens primære funktion består i at dække over de egentlige tabuer, dvs. det bestemmende og udtrykket for de helt fundamentale mekanismer i det moderne samfunds måde at italesætte sig selv på.

Den italesatte valgkamp fokuserer på spørgsmålet om, hvordan danskerne bedst muligt kan få råd til at forbruge og producere sig ud af den selvdestruktion, som ligger i overforbruget og alt det svineri, som danskerne har haft så gigantisk stor succes med at lave.

Danskerne opdrages til at gøre sig nyttige fra barnsben af. De lærer at fortrænge evnen til at leve med evnen til at gøre sig nyttige på arbejdsmarkedet, ind til de bliver gamle. Således bruger de deres liv; de producerer, forbruger og sparer sammen til alderdommen, forbereder sig på at leve det liv, som de lærer at identificere med arbejdslivet. Den ene million i den arbejdsdygtige alder, som er på overførsel, har lært at den er en belastning for samfundet. De spiser kun af kagen, som aldrig kan blive for stor.

Danskerne kan godt lide kage. Kagens størrelse måles på omsætning i og akkumulerede pengeverdier. Dette mål for værdi pisser op og ned, helt uafhængigt af den verden, som det skulle stå som mål for. Verdens biodiversitet er forsvindende, biomassen i verdenshavene er svundet med 40% over de sidste 60 år, den globale opvarmning slår igennem i et omfang og på måder som man ikke kunne have forudsagt, grundvandet ødelægges, mandens sædkvalitet er forringet med 40% over 30 år, danskerne er overvægtige, og sundhedsministeren bliver hysterisk når han konfronteres med baggrunden for sin egen beslutning om at spare på fedmeoperationerne, EU's monetære union spås at knække midt over i 2011 på grund af gabet mellem PIIGS-landenes og Tysklands statsøkonomi. Markedet tvivler på pengene som mål for værdi og med god grund. For uanset hvor meget der spares op, dvs. uanset hvor mange penge der akkumuleres et sted, f.eks. i Tyskland og Kina, så er de ikke noget værd, hvis verden ikke kan honorere de gigantiske akkumulerede krav på fremtidige ydelser og varer, som pengene er.

Det handler ikke kun om økonomi, sådan som der fokuseres på økonomien. Pengenes værdi hænger ikke og flandrer i et vakuum. Den ensidige fokusering på pengeøkonomi vidner om den italesatte realitets autistiske natur. Men verden bliver ikke mere forudsigelig med denne ensidige fokusering på pengeøkonomien. Problemerne hænger tungt over os, og de er af en natur, som vi ikke kan producere og forbruge os ud af, med vort overforbrug og svineri.

Ejvind Larsen siger det klart og tydeligt. Det kan han gøre, fordi han ikke tilbeder den økonomiske Gud. Dem, der tilhører den økonomiske kirke, de har da også en tilbøjelighed til at affærdige ham med, at han jo bare er kristen. Således falder iagttagelserne betinget af de forenklede rammer, der hver især bestemmer, hvad der kan ses og hvad der ikke kan ses. Man bilder sig hver især ind, at ens egen udgave af "Verdens sande tilstand" er den rigtige, og gør dermed verden så meget mere umulig at komme på højde med.